

بررسی نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به ازدواج و طلاق و رابطه آن با مؤلفه‌های جو اجتماعی خانواده

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۴/۰۱ - تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۸/۲۱

خلاصه

مقدمه: در این پژوهش به بررسی نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به ازدواج و طلاق و رابطه آن با مؤلفه های جو اجتماعی خانواده پرداخته شده است. هدف این تحقیق بررسی نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به ازدواج و طلاق و ارتباط آن با مؤلفه های جو اجتماعی خانواده است تا از این طریق بتوانیم تبیین مناسبی برای نگرش این دانشجویان نسبت به ازدواج و طلاق ارائه دهیم.

روش کار: جامعه این تحقیق تمام دانشجویان دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه شیراز - که تعداد آنها ۱۶۶ نفر بود - می باشد. به علت حجم کم نمونه مورد نظر از تمام افراد جامعه به شکل نمونه گیری سرشماری انتخاب به عمل آمد. و ابزار این پژوهش عبارتند از: پرسشنامه سنجش جو اجتماعی خانواده، پرسشنامه سنجش نگرش نسبت به ازدواج و طلاق. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش همبستگی استفاده شد.

نتایج: نتایج به دست آمده از این تحقیق نشان داد که همبستگی معناداری بین نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج و طلاق و ارتباط آن با مؤلفه های جو اجتماعی خانواده وجود دارد.

نتیجه گیری: با توجه به نقش مهم ازدواج و تاثیر بد طلاق در زندگی انسان بررسی نگرش نسبت به ازدواج و طلاق و ارتباط آن با مؤلفه های جو اجتماعی خانواده نقش مهمی در شناسایی عوامل شکست و موفقیت در زندگی زناشویی دارد.

کلمات کلیدی: ازدواج، طلاق، جو اجتماعی خانواده

بهزاد عبدالله پور^{۱*}

اگر شناس ارشد آموزش پرستاری و عضو هیئت علمی
دانشگاه آزاد اسلامی لارستان

Email: Farshid 2743@yahoo.com

مقدمه

ازدواج، پیمان مقدسی است که در میان تمام اقوام و ملل و در تمامی زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است. سنت دیرینه‌ای که در آن زن و مرد زندگی مشترکی را آغاز می‌کنند و پیمان می‌بندند که مصاحب و یار و غمخوار یکدیگر باشند، یکدیگر را بهتر بشناسند و همدیگر را خوشبخت کنند. به یکدیگر عشق بورزند و با ازدواج بر تنهایی خویش پایان دهند (۱). ازدواج یکی از بنیادهای تقریباً جهان شمول بشری است و هیچ بنیادی این چنین صمیمانه زندگی افراد بشر را تحت تأثیر قرار نداده است (۲). آنچه از خود ازدواج ایجاد می‌شود، خانواده است. این واحد به ظاهر کوچک اجتماعی از ارکان عمده نهادهای اصلی هر جامعه به شمار می‌رود و در واقع هر خانواده را باید خشت بنای جامعه و کانون اصلی حفظ سنت و رسوم و ارزش‌های والا و مورد احترام و شالوده مستحکم مناسبات پایدار اجتماعی و روابط میان افراد و مهد پرورش فکر و اندیشه و اخلاق و تعالی روح انسان به حساب آورد (۳). خانواده، اولین و مهم‌ترین و پربرکت‌ترین نهاد اجتماعی در تاریخ و فرهنگ و تمدن انسانی است. در فرهنگ اسلامی، خانواده به مثابه دژی استوار و نهادی مقدس، بیشترین مسئولیت را در رشد و تحول، تربیت و تعالی و سعادت وجود انسان را برعهده دارد (۴). ازدواج و تشکیل خانواده خدمتی است برای پدید آوردن یک خانواده آسایش و خوشبختی و نشاط. باین حال این کانون آسایش گاهی اوقات به نا آرامی زناشویی منجر می‌شود (۵). عوامل مختلفی تعیین کننده موفقیت یا شکست در زمینه ازدواج هستند. از جمله مسائلی که سرنوشت ازدواج و طلاق تا حدود زیادی به آن وابسته است، نگرش نسبت به ازدواج و طلاق است. نگرش نسبت به ازدواج و طلاق تحت تأثیر مسائل مختلفی است مانند سن، جنس، تحصیلات و عوامل مادی و غیره (۶). یکی از عوامل ازدواج‌های ناموفق نحوه نگرش نادرست افراد نسبت به فرآیند ازدواج و انتخاب همسر است، عقاید غیر واقع بینانه درباره ازدواج باعث نارضایتی شدیدی از زندگی زناشویی می‌شود و این نارضایتی به نرخ بالای طلاق می‌انجامد (۷). از جمله عوامل مختلفی که بر نگرش به ازدواج و طلاق تأثیر می‌گذاردند

خانواده است. محیط خانواده غنی جوی امن و مطمئن به وجود می‌آورد که در آن فرزندان نگرش مثبتی نسبت به ازدواج شکل می‌دهند و در مقابل محیط خانواده بد در هر گونه دیدگاه بد بینانه نسبت به زندگی زناشویی تأثیر بسزایی دارد (۸). محیط اجتماعی خانواده به عنوان شخصیت یک خانواده مطرح است. محیط اجتماعی خانواده نشان دهنده وضعیت عاطفی، روانی و ارتباطی خانواده است و شامل سه محور کلی نگهداری سیستم و رشد فردی و ارتباطی در ابعاد مختلف است (۹). هروشکا (۱۹۷۴) به عامل تجربه و مشاهده و نقش مهم آن در نگرش اشاره کرده است (۱۰). تجربه جوان از زندگی والدین و روابط زناشویی آنها در نگرش جوانان نسبت به ازدواج به شدت مؤثر است و با هر گونه بد بینی در اقدام جوان به ازدواج تأثیر دارد و مشاهده خانواده‌های که در زندگی زناشویی موفقیت نداشته‌اند و پیوسته در مشاجرات و اختلاف به سر می‌برند به منزله یک تهدید جدی برای جوانان محسوب می‌شود و آنها مایل نیستند فراغت خاطر و آسایش خود را از دست بدهند (۱۱). با توجه به اهمیت ازدواج و آثار طلاق در زندگی انسان و تأثیر نوع نگرش نسبت به ازدواج و طلاق در موفقیت یا شکست در این زمینه، بررسی چگونگی نگرش به این مفاهیم مورد توجه محققان قرار گرفته است. به عنوان مثال اردبیلی (۱۳۷۶) معتقد است که نگرش منفی نسبت به ازدواج باعث می‌شود که جوانان ازدواج نکنند یا دیر تر ازدواج کنند و در صورت ازدواج هم ضریب احتمال طلاق بالا رود. در پژوهش دیگری مشخص شد نگرش نسبت به طلاق و نهاد خانواده در احتمال بروز طلاق در زندگی زناشویی مؤثر است (۱۲). بنابراین، این نگرش‌ها و احساسات پایه‌های اساسی تصمیم‌گیری برای چگونگی ازدواج، زمان ازدواج و نیز انتظارات و رفتارهای زناشویی را شکل می‌دهند (۱۳).

2-the system maintenance dimension

2-the personal growth dimension

Commucational dimension⁻³

ویسی (۱۳۸۷) در پژوهش خود به بررسی اثر بخشی آموزش خود متمایز سازی بر تغییر نگرش نسبت به نحوه انتخاب همسر دانشجویان پسر پرداخته است و به این نتیجه رسیده است که آموزش خود متمایز سازی بر تغییر نگرش نسبت به انتخاب همسر تاثیر دارد (۲۳).

نشاط دوست و زرگر (۱۳۸۶) در پژوهشی به بررسی عوامل موثر بر بروز طلاق پرداخته اند و به این نتیجه رسیدند که یکی از عوامل موثر در پدیده طلاق نگرش سهل گیرانه زوجین نسبت به طلاق می باشد که در کنار متغیرهای همچون سن، متغیرهای اقتصادی و اجتماعی، فرهنگی و اعتیاد و وجود بیماری روانی و جسمی در زوجین متقاضی طلاق به چشم می خورد (۲۴).

بخشی (۱۳۸۳) در بررسی عوامل موثر بر طلاق به این نتیجه رسید که با بالا رفتن تضاد و کشمکش در خانواده، نگرش نسبت به طلاق سهل گیرانه تر و با افزایش رضایت زناشویی گرایش به طلاق کمتر می شود (۱۰).

واقعیات موجود نشان می دهد که مسائل و مشکلات خانوادگی در جوامع مختلف روز به روز در حال افزایش است. یکی از مشخص ترین این مسائل، طلاق است افزایش روز افزون طلاق در دنیای کنونی متأسفانه جامعه فعلی ما را نیز در بر گرفته است. افزایش طلاق و کشمکش های خانوادگی نه تنها اساس خانواده ها را تهدید می کند، بلکه تهدیدی جدی برای جامعه و نظام اجتماعی می باشد. چرا که تربیت نسلی سالم و برخوردار از سلامت روان که بتواند مسئولیت آینده جامعه را بر دوش بکشد در محیطی که آرامش و امنیت از آن رخت بر بسته است میسر نمی باشد. پژوهش حاضر برای بررسی این سوال طراحی و اجرا شد که نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به ازدواج و طلاق چگونه است؟ و آیا جو اجتماعی خانواده بر نگرش نسبت به ازدواج و طلاق تاثیر گذار است یا خیر؟

استن وهانچینسون معتقدند نگرش نسبت به خود یا دیگران تحت تأثیر خانواده می باشد و فرزندان که در خانواده های با یکپارچگی عمیق و ارتباط قوی زندگی می کنند نگرش مثبت تری نسبت به ازدواج دارند (۱۴). وایز و کینگ^۱ معتقدند که افراد طرحواره های شناختی رفتاری و عاطفی خود را از محیط خانواده می برند و محیط خانواده بر عزت نفس، انتظارات، نگرش ها و رفتارهای بین فردی افراد نسبت به مسائل مختلف تأثیر می گذارد (۱۵). لنگ^۲ در پژوهشی به این نتیجه رسید که دو مؤلفه ناسازگاری والدین و جدایی آنها بر نگرش منفی به ازدواج تأثیر معناداری دارد (۶). موتز^۳ با توجه به تحقیق خود، نشان داده است تعارضات والدین یک پیش بینی کننده قوی در شکل دهی نگرش جوانان نسبت به ازدواج و طلاق است (۱۶) مانچ و اریک معتقدند که هر چه بعد رابطه در خانواده مبدا قوی تر باشد نگرش فرزندان نسبت به ازدواج خوش بینانه تر و مثبت تر است (۱۷). کوزچ و کونی در پژوهش خود یافتند که تعارض خانواده تأثیری عمیق بر نگرش افراد نسبت به ازدواج و طلاق دارد (۱۸). زاستر و کریستاشمن^۴ معتقدند جو اجتماعی خانواده مبدأ تأثیر زیادی بر روابط زندگی متأهلی فرزندان می گذارد (۱۹). جنینگر و همکاران^۵ نشان دادند که فرزندان خانواده های دارای درگیری و تعارض نگرش منفی نسبت به ازدواج دارند در حالی که فرزندان که از چنین خانواده های نبودند نگرش مثبتی به ازدواج داشتند (۲۰).

کولمن و گانونگ^۱ به این نتیجه رسیدند که فرزندان که رابطه قوی در خانواده مبدا تجربه می کنند، نگرش مثبتی نسبت به ازدواج و نگرش منفی نسبت به طلاق دارند (۲۱) تاریخ در تحقیق خود ارتباط معناداری بین نگرش نسبت به ازدواج و طلاق و رابطه آن با عملکرد خانواده را به دست آورده است (۲۲).

¹-Wise & King

²-Long

³- Moats

⁴- Zastrow & Kristashman

Jenninger - ⁵

روش کار

در این پژوهش جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان دانشکده پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز که تعداد آنها ۱۶۶ نفر و مشغول به تحصیل در دانشکده مذکور بودند این نوع تحقیق، از نوع تحقیق همبستگی می‌باشد نیز برای جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده گردید.

ابزار پژوهش

۱- مقیاس جو اجتماعی خانواده^۱

در این پژوهش برای اندازه‌گیری جو اجتماعی خانواده از مقیاس جو اجتماعی خانواده موس و موس^۲ استفاده شد. این مقیاس دارای ده زیر مجموعه است که خصوصیات محیط اجتماعی انواع خانواده‌ها را می‌سنجد. در این مقیاس بعضی عبارت‌ها با توجه به فرهنگ کشورمان مورد بازنگری قرار گرفته است. این مقیاس اولین بار در سال ۱۹۸۶ توسط موس و موس ارائه شد. سپس نسخه جدید تجدید نظر شده آن در سال ۱۹۹۳ به چاپ رسید. این مقیاس سه مؤلفه، بعد رابطه، بعد رشد فردی و بعد نگهداری سیستم را در خانواده می‌سنجد که هر کدام از این مؤلفه‌ها دارای زیر مجموعه‌های هستند. این مقیاس سه فرم واقعی، آرمانی و مورد انتظار دارند که در این پژوهش از فرم واقعی استفاده شده که دارای ۹۰ سوال است (۲۵).

۲- پرسشنامه نگرش سنج ازدواج

به منظور سنجش نگرش نسبت به ازدواج از پرسشنامه نگرش سنج تاریخ (۱۳۸۸) استفاده شد که تاریخ (۱۳۸۸) پرسشنامه مذکور را بر روی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی تهران هنجار یابی کرده است و دید رشدی به ازدواج، پیش بینی کلی ازدواج موفق یا ناموفق، اعتماد، عشق و مسائل جنسی، نتایج ازدواج که خود به زیر مجموعه‌های آرامش، پایگاه اجتماعی و تغییرات مادی و اخلاقی تقسیم می‌شود را می‌سنجد. تعداد سوالات این نگرش سنج ۲۷ سوال می‌باشد و به صورت چهار گزینه‌ای در مقیاس لیکرت تهیه شده است و آلفای کلی این نگرش سنج ۰/۸۲ به دست آمده است (۲۲).

۳- پرسشنامه نگرش سنج طلاق

به منظور سنجش نگرش به طلاق از پرسشنامه نگرش سنج طلاق ساخته تاریخ (۱۳۸۸) در این پژوهش استفاده شد که ایشان این پرسشنامه را بر روی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی تهران هنجار یابی کرده است. این پرسشنامه مؤلفه‌های نگرش نسبت به طلاق، شامل پیش بینی کلی وقوع طلاق، راه حل بودن طلاق، نتایج طلاق بر پایگاه اجتماعی، آرامش را می‌سنجد. تعداد سوالات این پرسشنامه ۱۵ سوال می‌باشد که به صورت چهار گزینه‌ای در مقیاس لیکرت تهیه شده است و آلفای کلی این پرسشنامه ۰/۷۸ درصد گزارش شده است (۲۲).

نتایج

جدول ۱- همبستگی بین دو متغیر نگرش نسبت به ازدواج و

مؤلفه‌های جو اجتماعی خانواده			
شاخص‌های آماری	تعداد	ضریب	سطح
متغیرها	همبستگی	معناداری	پیرسون
نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج و مؤلفه‌های جو اجتماعی خانواده	۱۶۶	۰/۳۷	۰/۹۹

نتایج جدول بالا نشان می‌دهد که رابطه معناداری بین نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به ازدواج و مؤلفه‌های جو اجتماعی خانواده وجود دارد که این رابطه مثبت و معنادار است. رابطه بین دو متغیر در سطح ۰/۰۱ معنادار است و رابطه مثبت است، به این معنی که با افزایش یکی، دیگری نیز افزایش می‌یابد و با ۰/۹۹ اطمینان می‌توانیم بگوییم که بین دو متغیر رابطه معناداری وجود دارد و فرضیه فوق تایید می‌گردد.

¹ Family social environment scale (FSSES)-
² Moos-

جدول ۲- همبستگی بین دو متغیر نگرش نسبت به طلاق و مؤلفه‌های جو اجتماعی خانواده

متغیرها	شاخص‌های آماری	تعداد	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معناداری
نگرش دانشجویان نسبت به طلاق و	۱۶۶	-۰/۴۱	۰/۹۹	
مؤلفه‌های جو اجتماعی خانواده				

همانطور که از نتایج جدول مشاهده می‌شود، رابطه معناداری بین نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به طلاق و مؤلفه‌های جو اجتماعی خانواده وجود دارد که این رابطه منفی و معنادار است. رابطه بین دو متغیر در سطح ۰/۱. معنادار است به این معنی که با افزایش یکی دیگری نیز کاهش می‌یابد. و با ۰/۹۹. اطمینان می‌توانیم بگوییم بین دو متغیر رابطه معناداری وجود دارد و فرضیه ما تایید می‌گردد. فرضیه هشتم: بین نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به طلاق و مولف نگهداری سیستم درجو اجتماعی خانواده رابطه وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

خانواده، اصلی‌ترین نهاد هر جامعه محسوب می‌شود، خانواده را باید مبدأ بروز و ظهور عواطف انسانی و کانون صمیمانه‌ترین روابط میان افراد به حساب آورد. خانواده سالم سنگ بنای جامعه سالم است (۲۶).

همچنین خانواده سازمانی پویا و بنیادینی است که نقش ما را در میان سازمان‌های مختلف جامعه ایفا می‌کند و این محیط اولین و بادوام‌ترین و تأثیر گذارترین عامل در شکل دهی شخصیت نوجوانان و جوانان و زمینه ساز رشد جسمی، اخلاقی، عقلانی، عاطفی آنان است، بنابراین این واحد کوچک، نیاز به مراقبت و توجه جدی دارد (۲۷). جو اجتماعی خانواده و محیط خانواده غنی جوی امن و مطمئن به وجود می‌آورد که در آن فرزندان نگرش مثبتی به ازدواج شکل می‌دهند و در مقابل جو اجتماعی و محیط خانواده بدکار در هر گونه دیدگاه بد بینانه نسبت به زندگی زناشویی و ازدواج تأثیر بسزایی دارد (۲۸). با توجه به اینکه نگرش نسبت به ازدواج و طلاق از مسائل مهم زندگی و ساختن پایه‌های خانواده است به نظر می‌رسد بررسی این موضوع در دوره جوانی از اهمیت خاصی برخوردار باشد. همچنین با توجه به این امر که این باورها در طول زندگی در خانواده مبدا تحت تأثیر عوامل مختلف خانوادگی ساخته می‌شوند (۲۹).

محیط خانواده مبدأ و عوامل مختلف آن تأثیر زیادی بر روابط زندگی متاهلی فرزندان می‌گذارد. استن و هاتچینسون (۲۰۰۹) معتقدند که نگرش نسبت به خود یا دیگران و ادامه روابط میان فردی تحت تأثیر تجارب و پویایی‌های این محیط در دوره کودکی است. همچنین فرزندانانی که یکپارچگی عمیق خانوادگی از قبیل گشودگی خانوادگی و زمانهای که اعضا با هم می‌گذرانند را تجربه کرده‌اند، نگرش مثبت‌تری نسبت به آنهایی دارند که در خانواده‌های با یکپارچگی ضعیف زندگی می‌کنند (۱۴). با توجه به نتایج مطالعه حاضر که بین نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به ازدواج و مؤلفه‌های جو اجتماعی خانواده رابطه معناداری وجود دارد این نتایج همسو با یافته‌های (۲۸) که طبق آن خانواده و کیفیت روابط والد-فرزندی بیشترین تأثیر را بر شخصیت اعضا می‌گذارد و همچنین با یافته‌های (۱۹) که طبق آن محیط خانواده مبدأ و عوامل مختلف آن تأثیر زیادی بر روابط زندگی متاهلی فرزندان می‌گذارد جنینگز و همکاران (۱۹۹۱) معتقدند که فرزندان خانواده‌های دارای تعارض نگرش منفی نسبت به ازدواج دارند، در حالی که فرزندانانی که از چنین خانواده‌های نبودند نگرش مثبتی نسبت به ازدواج داشتند (۲۰) و نیز با پژوهش‌های تاریخین (۱۳۸۸) که به بررسی رابطه بین نگرش جوانان نسبت به ازدواج و طلاق و ارتباط آن با عملکرد خانواده پرداخته است (۲۲) و نیز با پژوهش ویسی (۱۳۸۷) که به بررسی اثربخشی آموزش خود متمایزسازی بر تغییر نگرش دانشجویان پسر پرداخته است و به این نتیجه رسیده است که آموزش خود متمایزسازی تأثیر معناداری در تغییر نگرش دانشجویان دارد، همسو می‌باشد (۲۳). همچنین در تبیین این فرضیه می‌توان چنین فرض کرد که علاوه بر تأثیر جو اجتماعی خانواده، عوامل فرهنگی و اقتصادی و اجتماعی تأثیر بسزایی در نگرش افراد دارند که شامل تأکید جامعه به ازدواج، تأکید مذهب به ازدواج،

جلوگیری از انحرافات و... می‌شود و این تأکیدات در جامعه ایرانی بسیار زیاد است. فرهنگ ایرانی از دیر باز نسبت به امر ازدواج و تاثیر آن بر تکامل شخصیت انسان، تاکید بسزایی داشته است در متون کهن به جا مانده از تاریخ کهن ایرانی، دستوراتی به چشم می‌خورد که به صراحت این امر را نشان می‌دهد. ادیان الهی به جهت نقش مهم خانواده در اخلاق و معنویت انسانها، آموزه‌های مهمی در این زمینه ارائه کرده اند. در همین راستا، آخرین دین الهی یعنی اسلام، در ابعاد مختلف زندگی خانوادگی دستورها و آموزه‌های مفیدی ارائه کرده است. در این دین ازدواج و خانواده محبوبترین و عزیزترین نهاد بشری نزد خداوند اعلام شده است (۳۰). با توجه به دیگر نتایج این مطالعه که بین نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به طلاق و مؤلفه‌های جو اجتماعی خانواده رابطه معناداری وجود دارد و نتایج این فرضیه‌ها با پژوهش‌های (۱۵) که معتقدند افراد طرحواره‌های شناختی و رفتاری و عاطفی خود را از جو خانواده می‌گیرند (۶) که به این نتیجه رسیده است که مؤلفه‌های ناسازگاری والدین و جدایی آنان بر نگرش منفی به ازدواج تاثیر معناداری دارد و همچنین یافته‌های دوران - آیدینگتون (۲۰۰۴) که به این نتیجه دست یافته است که افرادی از خانواده‌های با تعارض بودند نگرش مثبتی نسبت به طلاق داشتند در حالی که افرادی که تعارض کمتری در خانواده داشتند نگرش منفی نسبت به طلاق داشتند و موتز (۲۰۰۷) که نشان داده است که تعارضات والدین یک پیش‌بینی کننده قوی در شکل دهی نگرش جوانان نسبت به ازدواج و طلاق است و همچنین با تحقیق (۱۸) که بر پژوهشی بر روی دانشجویان و کارمندان دانشگاه با عنوان تاثیر تعارض خانوادگی و بین فردی بر نگرش به ازدواج و خانواده به این نتیجه رسیدند که دو مؤلفه تعارض‌های خانوادگی و بین فردی تاثیر معناداری بر نگرش نسبت به ازدواج دارند. و با پژوهش (۲۲) و (۲۳) همسو و با یافته‌های لاندیس - کلین که متوجه شدند نگرش اکثر افراد نمونه نسبت به روابط زناشویان صرف نظر از وضعیت زندگی‌شان مثبت است و با پژوهش بلاک و اسپرینکل که به این نتیجه دست یافته است که تفاوت معناداری در نگرش دانشجویان به طلاق در بین دو گروه از فرزندان

خانواده‌های مطلقه و خانواده‌های عادی وجود ندارد مغایرت دارد. در تبیین این فرضیه نیز می‌توان چنین گفت که اکثر دانشجویان نگرش منفی نسبت به طلاق دارند و نیز همانند فرضیه اول می‌توان تصور کرد که علاوه بر محیط خانواده، می‌توان به عواملی از جمله جو فرهنگی جامعه ایران که از زمانهای بسیار دور باورهای همچون عروس باید با لباس عروسی وارد خانه شوهر شود و با کفن بیرون بیاید و نیز طلاق یک داغ و ننگ است نام برد که بر نگرش دانشجویان نسبت به طلاق تاثیر داشته است. در ادامه نتایج نشان داد که بین نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به ازدواج و مؤلفه ارتباطی در جو اجتماعی خانواده رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و نتایج این فرضیه با یافته‌های (۱۷) که طبق آن مؤلفه‌های ارتباطی (بیان و صمیمیت) تاثیر مثبتی بر نگرش نسبت به ازدواج دارد کولمن و گانونگ به این نتیجه رسیدند که فرزندان که روابط قوی در خانواده‌شان تجربه می‌کنند در مقایسه با فرزندان که روابط درون خانوادگی ضعیفی دارند نگرش مثبت تری به ازدواج دارند (۲۱) و همچنین و با نتایج (۲۲) و (۲۳) و (۱۰) هماهنگ است. در تبیین این فرضیه می‌توان چنین گفت که بعد رابطه تأثیر بسزایی بر نگرش افراد نسبت به ازدواج دارد. این مسئله به این خاطر است که نگرش افراد مختلف تا حدود زیادی در جریان روابط و از طریق همانند سازی یاد گرفته می‌شوند و همچنین فرد از طریق مقایسه خود با افراد خانواده خود و مشاهده زندگی والدین، باورهای خود را در مورد ازدواج شکل می‌دهد، به این صورت که مشاهده صمیمیت و آرامش در خانواده، باورهای مثبت و مشاهده ناسازگاری و مشاجرات، باورهای منفی در مورد ازدواج را به وجود می‌آورد.

دیگری یک موضوع شناختی - ادراکی است که بستگی به تعبیر و تفسیر افراد دارد. همچنین یکی از عواملی که بر نگرش افراد نسبت به ازدواج تأثیر می‌گذارد، یادگیری و مقایسه‌های اجتماعی که بر روابط فرد با دیگران و یادگیری نگرش‌ها از آنها تمرکز دارد. (۳۱). بنابراین می‌توان استنباط کرد که یکی از عوامل تأثیرگذار بر نگرش افراد نسبت به ازدواج، جهت‌گیری پیشرفت باشد. همچنین فرد زمانی می‌تواند به فکر ازدواج بیفتد که از خانواده مبدا خود تا حدودی مستقل شده باشد، این استقلال در ابعاد مختلف از جمله مالی، عاطفی و غیره است رابطه این دو متغیر، متقابل است به این صورت که هم ازدواج باعث مستقل شدن فرد می‌گردد و هم استقلال از خانواده مبدا باعث می‌شود که فرد کم‌کم به فکر ازدواج بیفتد.

و در ادامه نتایج حاصل از این پژوهش نتایج نشان می‌دهد که بین نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به طلاق و مؤلفه ارتباطی در جو اجتماعی خانواده رابطه منفی و معناداری وجود دارد، یعنی هر چه قدر روابط درون خانواده بهتر باشد نگرش فرد به طلاق منفی‌تر است نتیجه این فرضیه با یافته‌های پژوهش (۱۶)، (۲۸)، (۱۹)، (۲۰)، (۱۷)، (۲۱) و (۱۸) آنها با بررسی نقش طلاق والدین و تعارض‌های خانوادگی بر نگرش جوانان به خانواده و زندگی زناشویی به این نتیجه رسیدند که سطوح تعارض خانوادگی بر نگرش جوانان نسبت به زندگی زناشویی تأثیر می‌گذارد همسو است و با پژوهش لاندیس - کلبن و همکاران که به بررسی نگرش جوانان نسبت به طلاق پرداخته‌اند و متوجه شدند که نگرش افراد نمونه نسبت به روابط زناشویی شان صرف نظر از وضعیت زندگی والدینشان مثبت است مغایرت دارد (۱۷).

تقدیر و تشکر

از تمام دانشجویان رشته پرستاری که در این تحقیق شرکت کرده‌اند و همچنین مسئولین محترمی که در راستای اجرای این تحقیق ما را یاری نموده‌اند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

و همچنین بین نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به ازدواج و مؤلفه رشد فردی در جو اجتماعی خانواده رابطه مثبت و معناداری وجود داشت نتایج این فرضیه با یافته‌های تحقیق (۱۹) که در پژوهشی با عنوان ازدواج و طلاق چه تأثیری بر ثروت می‌گذارد انجام داده بود و به این نتیجه رسید که افرادی که ازدواج کرده بودند، بعد از ازدواج ۷۷٪ از لحاظ مالی رشد کرده بودند و افرادی که طلاق گرفته بودند حدود ۶۰٪ از دارایی خود را در طول چهار سال بعد از طلاق از دست داده بودند همسو بود. رشد فردی به معنای میزان پیشرفت و استقلال فرد در زندگی است. رشد فردی شامل جهت‌گیری اخلاقی - مذهبی، جهت‌گیری فکری - فرهنگی، جهت‌گیری پیشرفت، جهت‌گیری فعالیتهای تفریحی و استقلال می‌شود. جهت‌گیری اخلاقی - مذهبی به معنای میزان توجه به ارزشهای دینی است در تبیین این فرضیه می‌توان چنین گفت که در دین اسلام تأکید زیادی بر ازدواج شده است و احادیث و روایات زیادی نقل شده است که در ازدواج منفعتها و مزایای زیادی است و می‌توان چنین فرض کرد که افرادی که دارای جهت‌گیری اخلاق - مذهبی هستند با توجه به این اثرات مثبت و تأکید اسلام نسبت به ازدواج دید مثبت‌گونه تری داشته‌اند و فقدان جهت‌گیری اخلاقی - مذهبی موجب عدم توجه به ارزشها در نتیجه استقبال از ازدواج کمتر می‌شود. فقدان جهت‌گیری فکری - فرهنگی نیز موجب رشد ضعیف فرزندان در مسائل انتزاعی و کمبود مهارتها و اطلاعات در زمینه مسائلی مثل درک متقابل و همزیستی مسالمت‌آمیز می‌گردد. با توجه به اینکه اقدام به ازدواج نیازمند داشتن مهارت‌ها و اطلاعات در زمینه مسائلی مثل درک متقابل و همزیستی مسالمت‌آمیز است. بنابراین مؤلفه فکری - فرهنگی بر نگرش به ازدواج تأثیر دارد. همچنین جهت‌گیری پیشرفت به عنوان یک مهارت شناختی - ادراکی بر چگونگی دیدگاه فرد، چگونگی تعبیر و تفسیر مسائل و شیوه پاسخگویی به فعالیتهای پیشرفت تأثیر می‌گذارد. نگرش نسبت به ازدواج بیشتر از هر چیز

References

1. Navabinejad, G (2006), Marriage and family therapy counseling. Tehran: Olia and Coaches Association Publications.
2. Halford K (2005). Short-term Couples Therapy: Helping Couples to Help Themselves (Tabrizi, Mustafa & Kardani, Mojdeh & Jafari, Forough). Tehran: Fararavan Publications..
3. Seif S (1997), Family growth theories. Tehran: Al-Zahra University Press.
4. Kristin M.F (2009), Exploring family environment characteristics and multiple abuse experiences among homeless youth. *Journal of interpersonal violence*.<http://jiv.segepub.com>.
5. Long,B.H (2008), Evaluation and intentions concerning marriage among unmarried female undergraduates. *Journal of social psychology*. 265: 235-242.
6. Oliver G.J, Miller S.A (2006), Couple communication .*journal of psychology and christianity*, 173: 151-157.
7. Gotman J (1993), The roles of conflict engagement ,escalation and avoidance in marital interaction: a longitudinal view of hive type of couples. *Journal of counseling and clinical psychology*67: 6-17.
8. Carter B, Mecgolderick M (2004), Family life cycle: a framework of family therapy. *Journal of marriage and the family*, 170: 799-802.
9. Bakhshi H (2006), Evaluation of Mashhad People's Attitude Towards Divorce in 2004 and Factors Affecting it. Unpublished Master's Thesis, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Ferdowsi University of Mashhad.
10. Ardebili M (1998), Evaluation of single boy attitudes of 20-29 years old in Mashhad city on marriage and its influencing factors. Unpublished Master's Thesis, Faculty of Education and Psychology, Ferdowsi University of Mashhad.
11. Amato P.R, Rojers.S . J, (1999), Do attitude toward divorce affect marital quality? .*journal of family issues*, 20: 69-86.
12. Arcus M (1981), A framework for life- span family life education. *Family relation* .36:5-10.
13. Stone M.K Hutchinson,R.L (2009), Familial conflict and attitudes toward marriage. *Journal of divorce & remarriage*, 76: 54-68.
14. Wise, R. & King. S (2008), Family environment and friendship qualities, *the journal of family issues*, 36: 827-831.
15. Moats, M.M.(2007), The effects of parental marriage, divorce ,conflict on college student attitudes toward marriage and divorce the faculty of miami university . <http://sagepub.com>.
16. Diana .M. Munch, Eric.L.A. (1998). Family dynamics and attitude toward marriage . *journal of psychology*. 128: 425-431.
17. Kozuch, P. & Cooney, T.M.(1995), Young adults marital and family attitude: the role of recent parental divorce and family and parental conflict. *Journal of divorce & remarriage*, 32: 43—54.
18. Zastrow,C. & Kristashman ,K.(1994). Understanding human behavior environment . Belmont,CA: brooks/cole and the social.
19. Jenninger,A.M. & Salts ,C.J.& Smith, T.A.(1991), Attitude toward marriage: effect of parental conflict, family structure And gender .*journal of divorce &remarriage*, 17: 67-79.
20. Ganong, L.& Coleman,M.(1990), Effect of family structure on marital attitude of adolescents, *Journal of adolescents*, 16: 281-288.
21. Tarin, S (2010), Investigating the Attitude of Youth towards Marriage and Divorce and Its Relationship with the Family Environment Component. M.Sc. Thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabatabai University.
22. Vissy K (2009), The Effectiveness of Self-differentiation Education on Male Students' Attitude toward Psychology and Educational Sciences of Allameh Tabatabai University. Unpublished Masters Thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabataba'i University.
23. Neshat Doost HT, Zargar F (1386), Investigating the Factors Influencing Divorce in Falavarjan County. *Journal of Family Studies*, 11(3): 737- 749.
24. Mousavi A (2006), Applied Family Therapy Systemic Barcode, Second edition, Tehran: Al-Zahra University Press.
25. Abrahimi A (2002), Relationship and Relationship Therapy and Communication Patterns in the Family, Tehran: Etihad Publication.
26. Sarukhani B (2000), Divorce (A Study in Reality and Its Factors). Tehran: University of Tehran Publication.
27. Wyszynski DF (2006), Family environment of individuals whit oral clefts in argentina .*boston university school of medicine*.
28. Nelson C, Terry L (2008), Trend in family attitudes and values in Hong Kong. *Department of social work and administration the university of hong kong*.
29. Salari Fard I (2008), *Family in Islam*. Tehran: Domain and University Publications.

30. Amz,C.(2001), Classrooms: Goal, structures and student motivation,*journal of education psychology*, 84: 261-271.

*Original Article***Nursing Students' Attitude toward Marriage and Divorce and Its Relationship with Family Social Climate**

Received: 22/06/2019 - Accepted: 12/11/2019

Behzad Abdollahpour^{*1}*¹MSc in Nursing Education and
Faculty Member of Islamic Azad
University of Larestan*Email:
Farshid2743@yahoo.com**Abstract**

Introduction: This study investigates nursing students' attitude toward marriage and divorce and its relationship with the components of family social atmosphere. The purpose of this study was to investigate nursing students' attitude toward marriage and divorce and its relationship with the components of social atmosphere in the family so that we can provide a proper explanation for these students' attitude toward marriage and divorce.

Methods: The population of this study was all students of nursing school of Shiraz University of Medical Sciences (166 students). Due to the small sample size of the population, all of the population were selected through census sampling. And the tools of this research are: family social climate questionnaire, marriage attitudes and divorce questionnaire. Correlation method was used for data analysis.

Results: The results showed that there is a significant correlation between students' attitude toward marriage and divorce and its relationship with the components of family social atmosphere.

Conclusion: Considering the important role of marriage and the negative impact of divorce on human life, studying attitudes toward marriage and divorce and its relationship with the social atmosphere of family plays an important role in identifying the factors of failure and success in marital life.

Key words: Marriage, Divorce, Family Social Environment